

**UDSKRIFT AF DOMBOGEN
FOR
GRØNLANDS LANDSRET**

D O M

afsagt af Grønlands Landsret den 9. september 2026 i ankesag

Sagl.nr. 26/01464

Anklagemyndigheden
mod

Tiltalte 1

Født den Dato 2 1995

Autoriserede cand.jurist Ulloriaq Grønvold

og

Tiltalte 2

Født den Dato 3 1995

Advokat Jannik Isidor

Kujalleq Kredsret afsagde dom i 1. instans den 6. august 2025 (kredsrettens sagl.nr. KS-KUJ-1042-2025).

Påstande

Anklagemyndigheden har for så vidt angår Tiltalte 1 påstået domfældelse i overensstemmelse med den for kredsretten rejste tiltale og anbringelse i anstalt i 4 år.

Anklagemyndigheden har for så vidt angår Tiltalte 2 påstået domfældelse i overensstemmelse med den for kredsretten rejste tiltale og anbringelse i anstalt i 6 måneder.

Tiltalte 1 har nægtet sig skyldig og påstået stadfæstelse.

Tiltalte 2 har nægtet sig skyldig og påstået stadfæstelse.

Forurettede har nedlagt påstand om godtgørelse på 150.000 kr.

De tiltalte har bestridt erstatningspligten og kravets størrelse.

Domsmand

Sagen har været behandlet med domsmænd.

Forklaringer

Tiltalte 2 og vidnerne Forurettede, Vidne 1, Vidne 2 har i det væsentlige forklaret for landsretten som i første instans. Der er endvidere afgivet forklaring af Vidne 3.

Tiltalte 2 har supplerende forklaret, at han ikke har blottet sin penis for Forurettede. Han tænker, at Forurettede på grund af sin alder kan have forvekslet ham med en anden. Han har ikke et bud på hvem, hun kan have forvekslet ham med. Når han ind i mellem legede med Forurettede, var det typisk med legetøj i stuen. Han var ikke så interesseret i at lege med Forurettede, men hvis hun gerne ville lege med ham, legede de sammen.

Efter han havde været på politistationen, tænkte han, at han nok var blevet anmeldt, fordi Forurettede gerne ville have penge.

Hans forklaring om, at han tænkte, at "Tiltalte 1 nok er sådan én" skyldes, at han har hørt flere rygter om, at Tiltalte 1 har begået tilsvarende ting over for andre herunder søskende og en niece. Han plejede at tænke, at Tiltalte 1 var en bror, men det tænker han ikke mere.

Da han boede sammen med Tiltalte 1, bemærkede han ikke noget mærkeligt. Han har aldrig fået at vide, hvorfor Tiltalte 1 forlod fåreholderstedet. Han troede, at kommunen havde besluttet, at Tiltalte 1 skulle hjem.

Forurettede har supplerende forklaret navnlig, at hun fortalte om overgrebene, umiddelbart inden hun startede på GU.

Hun føler sig mere tryk i Nuuk end i Sydgrønland, da chancen for at møde de tiltalte er mindre. Hun har stadig dage, der er svære. Tankerne om overgrebene kommer tilbage, hvis hun ser mænd, der ligner de tiltalte, og hun har stadig angstanfald. Det er svært for hende at omgås mænd, og hun har fortsat selvmordstanker. Det var svært for hende, at sagen blev anket til landsretten, og det er meget svært og tæt på uoverskueligt for hende at være i landsretten i dag.

Den første hun fortalte om overgrebene, var hendes daværende kæreste, Vidne 3. Inden da havde hun ikke overvejet at anmelde forholdene. Han hjalp hende med at fortælle hendes far om overgrebene. Nogle gange har hun haft svært ved at tro på, at overgrebene er sket. Overgrebene føles som mareridt, og hun har mareridt om overgrebene. Når hun har mareridt, føles det som om, hun udsættes for overgreb igen. Hun ved, at overgrebene er sket, men hun håber at finde ro, når sagen er afsluttet.

Der er dage, hvor hun vågner og er glad, men hvor hendes dag bliver dårlig, fordi hun pludselig kommer til at tænke på overgrebene for eksempel fordi, nogen taler om sex.

Om overgrebene, som foregik på en boxmadras har vidnet forklaret, at hun lå i midten af de to senge. Hun kan ikke uddybe sin forklaring om overgrebene, da hendes hukommelse om overgrebene er begrænset. Det var begge de tiltalte, som viste hende deres penis, da hun lå på sengen. Hun lå mellem de tiltalte, da de gjorde det. Hun kan ikke huske, om hun havde tøj på. Hun kan ikke huske, om de tiltalte sagde andet end, at hun skulle komme over til dem. Hun kan ikke huske, hvornår på året overgrebene fandt sted, og hun ved ikke, hvor forældrene var, da overgrebene fandt sted. Hun husker ikke yderligere vedrørende overgrebet omfattet af forhold 1. Hun kan ikke huske, om hun rørte ved de tiltaltes penis.

En af voldtægterne foregik i hendes bedstefars værelse. Der var blåt stof på sengen. Tiltalte 1 tog hendes bukser af og slikkede derefter hende dernede (vagina) og spyttede på hendes vagina. Herefter voldtog Tiltalte 1 hende vaginalt ved at stikke sin penis ind i hende. Hun lå på sengen, og Tiltalte 1 lå ovenpå hende. Det gjorde meget ondt. Hun kan ikke huske, hvornår overgrebet fandt sted, og hun husker ikke andet vedrørende episoden udover, at der var rodet på værelset. Hun husker ikke, at Tiltalte 1 sagde noget til hende. Hendes forældre var ikke i huset.

Vedrørende voldtægten i fårestalden har vidnet forklaret, at Tiltalte 1 – så vidt hun husker – begyndte at tage hendes tøj af ved indgangen til fårestalden. Hun sad på hegnet i stalden, og Tiltalte 1 stod op. Hun kan ikke huske, hvad der skete derefter, heller ikke om Tiltalte 1 havde tøj på eller ej. Hun kan ikke huske, om det var et vaginalt samleje, som fandt sted i fårestalden. Hun husker ikke meget, men hun kan huske, hvordan hun følte, og det var ikke gode følelser. Hun var bange.

En gang hvor hendes faster, fætre og hendes jævnaldrende kusine var på besøg, kom Tiltalte 1 hen til hende og hendes jævnaldrende kusine. For omkring to år siden sagde hendes kusine til hende ”kan du huske, da dette skete” . Det eneste, hun kan huske, er, at hun og kusinen lå under en tynd topmadras på bedstefarens værelse, og Tiltalte 1 kom hen til hende. Hendes kusine husker mere end det, men det gør hun ikke.

Hendes forældre har ikke forklaret hende, hvorfor de tiltalte blev sendt væk fra fåreholderstedet.

Forurettede har vedrørende konsekvenserne af overgrebene for hende forklaret, at hun allerede i folkeskolen gik til samtaler på grund af angstanfald, og hun havde meget fravær i folkeskolen. Hun var ikke i stand til at blive mere end et halvt år på efterskole, da hun havde det mentalt dårligt. På GU havde hun 30% fravær i 1. g på grund af angstanfald. Hun går nu i 2. g, og hun har på grund af ankesagen haft en del fravær. Hun føler, at hun ikke er i stand til at leve et almindeligt liv. Hun har indre kampe og alt, der burde være normalt, er hårdere for hende.

Vidne 1 har supplerende forklaret, at deres piger som oftest tog med, når de forlod gården, men plejdrengene var flere gange alene på gården med Forurettede.

I forhold til Tiltalte 1 har vidnet supplerende forklaret, at Tiltalte 1 var meget fåmælt. Tiltalte 1 besvarede ofte spørgsmål med "ja", "nej" eller ved rysten på hovedet. Det var svært at få længere svar fra Tiltalte 1. Da Tiltalte 1 og Forurettede var mindre talte de lidt og legede de lidt sammen. Da Forurettede tog afstand til Tiltalte 1 og Tiltalte 2 skete det ved, at hun ikke opsøgte dem. Han bemærkede det ikke på tidspunktet, men han kan – når han tænker tilbage på tiden – se, at det var det, at Forurettede gjorde. Han kan ikke tidsfæstet tidspunktet nærmere.

Tiltalte 2 var mere talende og kærlig. De fik familiære følelser for Tiltalte 2, og det er hans opfattelse, at de var gengældt. De holdt i flere år kontakten med Tiltalte 2.

Forurettede og Tiltalte 2 talte og legede med hinanden. Det var dog navnlig deres mellemste datter, som Tiltalte 2 legede med. De opførte sig som søskende.

Forurettede har altid været den stille og artige type, som gjorde det, de bad hende om. Forurettede og deres to andre piger flyttede til By 2 med deres mor. Da blev det tydeligt, at Forurettede havde det svært i større forsamlinger, da Forurettede fik angstanfald. De kunne se, at Forurettede kæmpede med et eller andet. Han og Forurettedes mor talte om Forurettede, og han talte en del med Forurettede om det, hun kæmpede med. Forurettede fortalte dog kun, at hun havde en del problemer og ikke kunne styre sin krop.

De anmeldte overgrebene til politiet dagen efter, at Forurettede havde fortalte ham om overgrebene.

Da hans hustru opdagede, at Tiltalte 1 legede med Forurettede, mens Forurettede ikke havde bukser eller underbukser på, fik det nogle alarmklokker til at ringe hos dem, og de kontaktede umiddelbart efter kommunen og sagde, at de ikke længere var trygge ved at have Tiltalte 1 boende som plejebarn. De kontaktede ikke politiet, da Tiltalte 1 med få ord forklarede, at der ikke var sket noget. Han kan ikke huske, om Forurettede forklarede noget. Uanset hvad Tiltalte 1 sagde, ønskede de ikke at løbe risikoen ved at have ham i deres hjem. Tiltalte 1 flyttede derfor fra gården.

Vidne 2 har supplerende forklaret, at det var episoderne, hvor hun opdagede, at Tiltalte 1 legede med en legetøjsbil på Forurettedes krop, og hvor hun så, at Tiltalte 1 trak trusserne af Forurettede, der var baggrunden for, at de ikke ville have Tiltalte 1 boende som plejebarn.

Tiltalte 1 og Forurettede var i stuen, da hun fandt Forurettede uden tøj på underkroppen. Tiltalte 1 og Forurettede stod begge op. Der var ikke andre til stede. Hun spurgte straks om, hvad der var sket, da hun kunne se, at der var sket noget forkert. Tiltalte 1 svarede ikke på hendes spørgsmål. Da hun spurgte Tiltalte 1, hvad han lavede, sagde han "ikke noget". De to episoder var tæt på hinanden og gjorde, at de var mere opmærksomme på, hvad Tiltalte 1 lavede med Forurettede.

I 2009 startede hun uddannelse til Stilling 1. Som en del af uddannelsen skulle hun på skoleophold i By 2 og i praktik i By 1. Da hun kom tilbage på gården, havde Forurettede ikke lyst til at kramme eller blive holdt om. Hun mener, at Forurettede trak sig fra hende, da Forurettede var mellem 3 og 5 år.

Det var tydeligt, at Forurettede, Tiltalte 1 og Tiltalte 2 var knyttet til hinanden, men Forurettede har fortalt, at hun flygtede til et andet fåreholdersted, som ligger omkring 1 km fra deres fåreholdersted, når hun skulle være alene med drengene. Drengene havde sædvanligvis travlt i fårestaldene.

Da hun havde opdaget Tiltalte 1 med Forurettede, kontaktede de socialforvaltningen. Forurettede var lille og kunne ikke forklare, hvad der var sket. Det er helt forståeligt. Vidnet blev som barn også udsat for overgreb, og er derfor bekendt med følelserne, man som forurettede har. Politiet blev først involveret, da Forurettede anmeldte forholdene. Det var efter, at Forurettede havde fortalt sin kæreste, hvad der var sket. Forurettede havde ikke kræfter til at fortælle det flere gange, men fortalte alligevel sin far om overgrebene. Forurettedes far hjalp hende med at anmelde forholdene til politiet. Vidnet har ikke talt med Forurettede, da de ikke bor samme sted. Hun har endnu ikke haft kræfter til at tale med Forurettede om overgrebene.

Vidne 3 har forklarede, at han fra januar 2023 til 2025 var kæreste med Forurettede. De første tre måneder af deres forhold havde Forurettede det fint, men en dag

fortalte hun ham, at hun havde "smerter inden i". Da han spurgte ind til dette, blev Forurettede skamfuld. Forurettede fortalte, at hun som lille var blevet misbrukt af to plejebrødre. Forurettede fortalte, at hun aldrig havde fortalt nogen om overgrebene. Forurettede græd meget, da hun fortalte om det. Forurettede fortalte efterfølgende sin far om overgrebene, og herefter blev det anmeldt til politiet.

Forurettede fortalte ham, at plejebrødrene havde leget med hende, når hendes forældre var væk - med "leget", mener han misbrukt. Forurettede sagde kun, at det var sket, da hun var barn. Han blev chokeret over Forurettedes fortælling og foreslog, at hun fortalte sin far om overgrebene og anmeldte dem til politiet.

Han og Forurettede havde det godt med hinanden, men Forurettede havde det til tider svært og kæmpede med angstanfald. Forurettede havde angstanfald hver dag, og fik det oftest i større forsamlings. Når Forurettede havde haft et angstanfald, ville hun typisk være alene et par dage og i de dage, var hun meget ked af det.

De havde ikke meget sex i deres forhold, da han havde forståelse for det, Forurettede havde været igennem. Forurettede var ikke glad for sig selv, og det var en del af det at leve med konsekvenserne efter overgrebene.

Foreholdt afhøringsrapport af 20. december 2024 (x42) hvoraf fremgår bl.a., at han ikke oplevede, at overgrebene havde indflydelse på det intime forhold til Forurettede, har vidnet forklaret, at han ikke mener, at han forklarede sådan til politiet.

Personlige oplysninger

Tiltalte 1 er ved dom af 23. juni 2021 idømt 4 måneders anbringelse i anstalt for overtrædelse af kriminallovens § 77, begået mod et 3-årigt barn.

Tiltalte 1 har om sine personlige forhold oplyst, at han er arbejdsløs.

Tiltalte 2 er ved dom af 30. oktober 2024 fundet skyldig i overtrædelse af bl.a. kriminallovens § 84, stk. 1. Der blev i medfør af kriminallovens § 123, stk. 1, ikke fastsat en foranstaltning.

Tiltalte 2 har om sine personlige oplysninger supplerende forklaret, at han siden november 2025 arbejdet som Stilling 2 på et skib, hvor han fisker med langline. Han ser en, men de er endnu ikke kærester.

Landsrettens begrundelse og resultat

Som følge af en anmeldelse i 2024 er der rejst tiltale for forhold begået i 2010 til 2012, mod et barn, der på tidspunktet var 3 til 5 år gammel. På denne baggrund og henset til karakteren af forhold 2 finder landsretten, at forudsætningerne for at iværksætte foranstaltning for dette forhold fortsat er til stede, og at påtale derfor kan finde sted. Påstanden om frifindelse på grund af forældelse i forhold 2 tages derfor ikke til følge. Henset til at anklagemyndigheden vedrørende forhold 1 endelig har påstået domfældelse for overtrædelse af kriminallovens § 84 om blufærdighedskrænkelser, finder landsretten, at påtale burde have været undladt. Derfor tages påstanden om frifindelse af de tiltalte i forhold 1 til følge.

Forurettede har også for landsretten under sin forklaring været tydelig følelsesmæssig påvirket. Af hendes forklaring fremgår, at hun i højere grad husker sine følelser af bl.a. frygt vedrørende krænkelserne begået af Tiltalte 1 end konkrete omstændigheder vedrørende disse. Forurettedes forklaring dækker ikke det i anklageskriftet anførte, men hun har i rimelige detaljer forklaret om én voldtægt i hendes bedstefars soveværelse, og hendes forklaring om, at Tiltalte 1 krænkede hende, understøttes til dels af oplysningerne om hendes angstanfald, til dels af Vidne 2's forklaring om, at hun to gange opdagede Forurettede afklædt og alene i Tiltalte 1's selskab, og af at Tiltalte 1 er dømt for tilsvarende kriminalitet begået i 2017 overfor et 3-årigt barn.

Tiltalte 1 flyttede til fåreholdet stedet, da han i juli 2009 var 14 år. Da der ikke foreligger oplysninger om, hvorfor gerningsperioden er anførte, som den er i anklageskriftets forhold 2, og da der ikke på baggrund af forklaringerne er grundlag for at tidsfæste episoden i bedstefarens værelse, er der derfor rimelig tvivl om, hvorvidt Tiltalte 1 var fyldt 15 år, da krænkelsen af Forurettede på bedstefarens værelse fandt sted. Derfor frifindes Tiltalte 1.

THIKENDES FORRET:

Kredsrettens dom stadfæstes.

Statskassen betaler sagens omkostninger.

Dommer